

2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 5 липня 2012 року № 5076-VI. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>

3. Гвоздій В.А. Зміни заради змін не просто не потрібні – вони шкідливі. URL: <http://unba.org.ua/publications/print/1654-zmini-zaradi-zmin-ne-prosto-ne-potribni-vonishkidlivi.html>

4. Стельмащук А. Реформи розпочинаються тоді, коли приходять нові люди з мотивацією до змін. URL: <http://yur-gazeta.com/interview/andriy-stelmashchuk-reformirozpochinayutsya-odi-koli-prihodyat-novilyudi-z-motivaciyu-do-zmin>.

Науковий керівник: старший викладач кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» **Нестерчук Лілія Петрівна**

Козачишин В.Б.

студент 2-го курсу магістратури факультету цивільної та господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична академія»

АДВОКАТСЬКА ТАЄМНИЦЯ: ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ

Стаття 59 Конституції України гарантує право кожному на правничу допомогу. Дотримання прав та свобод людини сприяє утвердженню принципу верховенства права [1].

Актуальність аналізу адвокатської таємниці теми полягає в тому, що у процесі євроінтеграції Україна повинна переймати досвід європейських правових стандартів. Дослідженням даного питання займалися фахівці-практики: І.В. Смолькова, О.В. Капліна, С.М. Логінова.

Наявність довірчих відносин між адвокатом і клієнтом є гарантією справедливого розгляду справи. За допомогою інституту адвокатської таємниці можливо отримати повну інформацію від клієнта, без страху розголошення даної інформації.

Довіряючи адвокату конфіденційну інформацію, клієнт повинен бути впевнений, що у разі розголошення даної інформації адвокат понесе суворе покарання. Відповідно до українського законодавства, у разі розголошення конфіденційної інформації, адвокат несе відповідні стягнення, а саме: попередження; зупинення права на заняття адвокатською діяльністю на строк від одного місяця до одного року; для адвокатів України – позбавлення права на заняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України, а для адвокатів іноземних держав – виключення з Єдиного реєстру адвокатів України [2].

Дискусійним є питання розкриття адвокатської таємниці. Існує дві точки зору відносно даного питання: адвокатська таємниця не може бути розкрита за будь яких обставин та може бути розкрита у виключних випадках. Ряд вчених виключними випадками вважає можливість розкриття таємниці в цілях попередження тяжкого або особливо тяжкого злочину. І. В. Смолькова вважає: «Ні з точки зору практичних інтересів правосуддя, ні з точки зору моральної, адвокат не може і не повинен розкривати відомості, які повідомив йому клієнт».

Існує випадок, коли можливе законне розкриття адвокатом конфіденційної інформації, зокрема, можливо розголошення інформації про злочин який вже був вчинений, наприклад, фінансування тероризму. У цьому разі ціллі розголошення може бути лише покарання злочинця.

Також адвокат може повідомити правоохоронні органи про злочин який готується. Проте існує така позиція серед адвокатів: у разі розголошення інформації про злочин який готується, адвокат підриває власний авторитет, і може втратити довіру з боку потенційних клієнтів у майбутньому. Однак, у даному випадку надана інформація адвокатом може запобігти злочину. Тому, точка зору про те, що адвокатська таємниця може бути розкрита у виключних випадках, відповідає принципу верховенства права і є більш прийнятною.

Міжнародним нормативним актом, що стосується питання дотримання адвокатської таємниці, є Рекомендація № R (2000) 21 Комітету Міністрів державам-членам Ради Європи про свободу професійної діяльності адвокатів, яка в п. 6 принципу 1, містить положення, відповідно до якого державі слід вжити всіх необхідних заходів для забезпечення додержання конфіденційності відносин між адвокатом і його клієнтом. Винятки з цього принципу можна дозволяти, лише якщо вони сумісні з принципом верховенства права. Разом з тим, на адвокатів покладається обов'язок зберігати професійну таємницю відповідно до національних законів, підзаконних актів і професійних стандартів. Будь-яке порушення професійної таємниці без згоди клієнта має підлягати належним санкціям.

Проаналізувавши рішення Європейського суду з прав людини, можна дійти висновку, що втручання вважається допустимим у демократичному суспільстві, якщо воно відповідає суспільним потребам, якщо воно є пропорційним до мети запобігти злочину. Стаття 8 ЄКПЛ захищає фундаментальне право професійної таємниці, та відповідно до рішень ЄСПЛ покладає на адвокатів обов'язок повідомляти про підозру відмивання грошей. У рішенні ЄСПЛ «Мішо проти Франції» 2012 року суд вказав що при оцінці пропорційності значення мають два елементи. Адвокати підпадають під обов'язок повідомити про підозру у двох випадках: 1) коли в рамках професійної діяльності вони беруть участь від імені і за рахунок клієнта в угодах щодо фінансів або нерухомого майна

або діють у якості довірителя; 2) коли в рамках професійної діяльності вони допомагають клієнту у підготовці або здійсненні трансакцій стосовно певних визначених операцій: купівлі і продажу нерухомого майна або комерційних підприємств; управління капіталом, акціями або іншими активами, які належать клієнту; відкриття банківських, ощадних або інвестиційних рахунків або угод страхування; організації сплати внесків для створення або управління юридичними особами; створення, управління або керівництва юридичними особами; створення, управління або керівництва довірчими товариствами або подібними утвореннями; створення або управління дотаційними фондами [3].

В п. 6 ст. 22 Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» вказано, що подання адвокатом в установленому порядку та у випадках, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», інформації центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, не є порушенням адвокатської таємниці [2].

Отже, проаналізувавши міжнародне та національне законодавство стосовно збереження адвокатом адвокатської таємниці, можна зробити висновок, що питання адвокатської таємниці потребує більш детального регулювання у національному законодавстві.

Список використаної літератури:

1. Конституція України: чинне законодавство станом на 01 вересня 2019.: Офіц. текст. К.: Алерта, 2019. 80с.
2. Про адвокатуру та адвокатську діяльність: Закон України від 05.07.2012 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>.
3. Мішо проти Франції [ВП] (Michaud v. France)Рішення Європейського суду з прав людини від 6 грудня 2012 р. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-115377%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-115377%22]})

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент кафедри організації судових, правоохоронних органів та адвокатури Національного університету «Одеська юридична академія» ***Кісліцина Ірина Олександрівна***